

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ISMAIL KADARE

Cina blestemată

Traducere din albaneză de
MARIUS DOBRESCU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Andreea Răsuceanu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Andreea Dobreci, Carmen Petrescu

Lucrare executată la Tipo Lidana – Suceava

ISMAIL KADARE
(*DARKA E GABUAR*) *LE DÎNER DE TROP*
Copyright © 2009, Librairie Arthème Fayard
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2013, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KADARE, ISMAIL
Cina blestemată / Ismail Kadare; trad.: Marius Dobrescu. –
București: Humanitas Fiction, 2013
ISBN 978-973-689-630-9
I. Dobrescu, Marius (trad.)
821.18-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

Capitolul întâi

Între doctorul Gurameto cel mare și doctorul Gurameto cel mic nu existase, de când se știau ei, nici cel mai mărunț sentiment de invidie. Deși aveau același nume, între cei doi nu era nici o legătură de rudenie, iar dacă n-ar fi avut aceeași profesie, destinele lor, cu siguranță, nu s-ar fi intersectat niciodată. Iar apelativele „cel mare“ și „cel mic“ nu i-ar fi pus într-o situație pe care nici unul din ei n-a dorit-o.

Așadar, se părea că o mână misterioasă făcuse ca lucrurile să se petreacă astfel încât cei doi medici, cei mai cunoscuți chirurghi din oraș, să se trezească legați unul de celălalt fără puțință de scăpare. Și nu numai atât: era evident că aceeași mână nevăzută făcuse ca în toată această poveste să existe un asemenea echilibru interior, încât tot ceea ce avea să fie între ei să pară că nu este cu nimic diferit decât ce fusese până atunci.

Doctorul Gurameto cel mare nu numai că era mai mătăhălos și mai vârstnic decât celălalt, dar, în plus,

studiase în Germania, un stat mai impunător și mai puternic decât Italia, țara în care își făcuse studiile doctorul Gurameto cel mic. Iar dacă dușmănia întârzia totuși să apară între ei, localnicii erau convinși că ea era undeva pe aproape, camuflată cu grijă și, ca atare, fiind cel mai acut sentiment de ostilitate existent printre medicii din oraș, avea să iasă într-o bună zi la suprafață, chiar cu surle și trâmbițe.

Aceasta îi stimula pe concetățeni să vadă relația dintre cei doi drept una vulnerabilă, ușor de deteriorat. Iar convingerea asta provenea, probabil, și din faptul că, în profesii cum era a lor, oamenii acceptă cu greu egalitatea valorilor, așa încât abia așteaptă momentul când s-o poată contesta. Până acum, doctorul Gurameto cel mare ieșise învingător în toate situațiile, deși acest cuvânt, în contextul dat, putea părea foarte „tare“, la fel de exagerat cum părea cuvântul „învingător“ pentru celălalt.

Când, cu patru ani în urmă, avusese loc ceea ce unii numiseră invadarea Albaniei de către Italia, iar alții unirea Albaniei cu vecinul de peste mare, evenimentul a părut special conceput pentru a strica echilibrul, mai exact pentru a reabilita o dată pentru totdeauna prestigiul doctorului Gurameto cel mic față de doctorul Gurameto cel mare. Confuzia a ținut mult timp după aceea. Se părea la un moment dat că cel mic avea să piardă partida, după care lucrurile luaseră o cu totul altă întorsătură. El însuși,

ca de obicei, nu dădea nici un semn care să lămurească lucrurile, în vreme ce doctorul Gurameto cel mare avea o expresie din ce în ce mai ciudată pe chip. Această mimică, ce-i dădea un aer și mai posomorât ca de obicei, era interpretată de concetățeni în cele mai felurite moduri. Se ajungea astfel la explicații hilare, precum cea publicată de o revistă de umor, care-i considera rictusul drept proiecția îndepărtată a supărării lui Adolf Hitler din ziua în care prietenul său Benito Mussolini debarcase în Albania fără să-l anunțe.

În fine, după zăpăceala din primele săptămâni, doctorul Gurameto cel mare ieșise cu o autoritate sporită, ceea ce era interpretat de către unii drept un paradox, în vreme ce alții, mai realiști, făcând abstracție de prezența italiană și de micile certuri dintre Il Duce și Hitler, pariau pe aliatul cel mai mare, Germania, fără de care Italia și doctorul Gurameto cel mic ar fi fost niște bieți orfani.

*

În toamna aceluia an a avut loc un eveniment neașteptat: după capitularea ei neașteptată, Italia și-a pierdut marele aliat. De când lumea și pământul, ruperea alianțelor e ceva obișnuit, dar ceea ce i se întâmplase acum Italiei depășea orice închipuire. Și, de parcă asta n-ar fi fost de ajuns, în loc să atragă compasiunea fratelui mai mare, capitularea Italiei avea să

trezească mânia germană. După ce a calificat-o drept trădătoare, a ofensat-o și a umilit-o în fel și chip, pentru că supărarea nu i-a trecut nici așa, Germania le-a ordonat propriilor soldați să-i împuște pe loc, cum se procedează cu dezertorii, pe foștii aliați.

Evenimentele se derulau cu o asemenea repezi-ciune, încât chiar și orașul Gjirokastra, unde analiza evoluțiilor europene era o practică obișnuită pe la colțuri, părea că și-a pierdut dreapta judecată.

Confuzia era așa de mare, încât, pentru prima oară, cele întâmplate n-au mai fost raportate la relația dintre cei doi medici Gurameto. Într-adevăr, evenimentele erau mult prea surprinzătoare și inedite pentru ca ocazia să poată fi irosită: Italia era căzută în genunchi, armata germană înainta din sud, din Grecia, pentru a nu lăsa Albania neocupată, iar doctorii Gurameto cel mare și Gurameto cel mic erau ca întotdeauna acolo, în mijlocul orașului. Totul părea pregătit, numai că momentul trecuse. Oamenii clătinau din cap, oftau, apoi, cu un aer filozofic, ajungeau la concluzia că o dovadă mai bună a dramatismului situației decât scăparea aceea nu puteai găsi.

Și, cu cât analizau mai amănunțit situația, cu atât mai complicată, ca să nu spunem dramatică, părea aceasta. Italia capitulase, asta o știau până și copiii, dar care era acum statutul Albaniei? Capitulase și ea împreună cu Italia, sau aici ceva trebuia clarificat, ceva ce, oricât te-ai fi străduit, devenea parcă tot mai confuz.

Uneori, întrebarea se punea mai concret: știind că Albania era a treia componentă a statului italian prăbușit, avea să se abată asupra ei o treime din supărarea germană?

Răspunsul nu era ușor de dat. Că asupra Italiei avea să cadă o parte din răzbunarea germană era clar pentru oricine, nimeni însă nu îndrăznește să presupună ce se va întâmpla cu celelalte două părți: Abisinia și Albania. Unora le părea mai firesc ca uraganul german să se abată asupra negrilor din Abisinia, în vreme ce alții credeau că răzbunarea pe negrii aceia amărâți nu oferea nici o satisfacție, pentru că ei, chiar și așa, erau vai de mama lor. Pe scurt, era evident că mânia germană avea să se abată asupra Albaniei. Cu atât mai mult, cu cât trupele germane se aflau la mai puțin de șazeci și patru de kilometri depărtare, așa încât, cu siguranță, lupul flămând va dori să dea iama prin turmă.

Teama se întinsese peste oraș, când s-a petrecut ceva neașteptat, care a pus capăt tuturor îndoielilor. Într-o dimineață, două avioane necunoscute au aruncat mii de „fluturași“ deasupra orașului. Textul era scris în două limbi, în germană și-n albaneză, și clarifica tot ce era de clarificat. Trupele germane nu ocupau Albania, ci doar cereau permisiunea să o străbată. Erau trupe-prietene. Și nu numai că nu aveau nimic să-i reproșeze Albaniei, ci o eliberau chiar de sub detestata ocupație italiană. Îi aduceau Albaniei

libertatea ce-i fusese răpită. Recunoșteau Albania etnică, cu Kosova și Çameria¹ între granițele ei. Trupele germane...

Oamenilor nu le venea să-și creadă ochilor. Era prea frumos ca să fie adevărat și totuși textul era acolo, în fața lor, redactat nu în una, ci în două limbi.

După ce s-au asigurat că totul e adevărat, iar cei neîncredători au pronunțat obișnuitele cuvinte în asemenea situații: de unde știu ăia de acolo, de sus, ce se petrece aici, pe pământ (prin „ăia de sus“ înțelegându-se când înalții comandanți germani, când avioanele care aruncaseră „fluturașii“), s-ar fi părut că, în cele din urmă, orașul se eliberase de spaime.

Oarecum liniștiți, oamenii au început să facă fel de fel de presupuneri asupra manifestelor căzute din cer. Ca întotdeauna, existau păreri și păreri. Unora le convenea modul acesta de a comunica. Era clar și direct. Nici o șmecherie la mijloc. Să ataci ditamai statul, noaptea, ca un tâlhar, violându-i frontierele, iar dimineața să spui cu nerușinare: tu m-ai atacat... Nu, acum fusese altceva. Acest mod de comunicare, ziua în amiaza mare, era o treabă curată. O treabă de gentlemani, pe cuvânt, ca și când și-ar fi trimis cartea de vizită. Și încă în două limbi...

Măi, dar naivi mai sunteți, îi întrerupeau ceilalți. Păi tocmai chestia asta cu cartea de vizită este cea

¹ Provincie în nordul Greciei, locuită majoritar de albanezi. (N. tr.)

mai mare ofensă ce i se poate aduce unui stat. Mai ales unuia eroinic ca al nostru. Stat albanez, mâine la ora zece dimineața sunt acolo, ieși de mă întâmpină și fă-te că nu auzi ce se spune despre mine, fă-te că nu vezi tunurile și tancurile mele, pentru că eu sunt germanul cel bun, eu vin cu flori și vă aduc civilizația. Măi, proștilor, voi chiar credeți balivernele astea?

Oricum ar sta lucrurile, mai bine să arunce o carte de vizită decât o bombă, se apărau ceilalți.

O ultimă intervenție în această dezbatere era cea a legaliștilor, a celor care respectau regulile, legea și ordinea în stat. Aceștia aveau și ei o nelămurire. O neliniște oarecum ciudată, aparent fără sens, inutilă: bine-bine, spuneau ei, Germania și-a exprimat poziția, dar Albania ce răspuns îi va da?

Întrebare care suna într-adevăr ca naiba. În loc să spunem slavă Domnului că nu ne-au făcut cârpă de șters podelele, cum au făcut cu Grecia, noi mai facem și nazuri. Iar aici erau amintite și două-trei proverbe, printre care nu lipsea acela cu capra fudulă care ține coada sus.

În vremea asta, cei mai înțelepți bodogăneau: așteptați, nu vă pripitiți. Și scoteau la iveală câteva manifeste găsite chiar în dimineața aceea pe pragul casei. Deși nu erau tipărite pe hârtie lucioasă și nu căzuseră din cer, cum căzuseră celelalte (ca să nu mai spunem că erau scrise doar într-o singură limbă), acestea contraziceau „fluturașii“ aruncați din avion. În ele era vorba despre război și numai despre război.

Cuprins

Capitolul întâi	5
Capitolul al doilea	13
Capitolul al treilea	26
Capitolul al patrulea	37
Capitolul al cincilea	54
Capitolul al șaselea	65
Capitolul al șaptelea	82
<i>Un alt regim</i>	83
<i>Ziua a doua. În zori</i>	88
<i>Ziua minus doi</i>	89
<i>Un șir de zile și luni</i>	90
<i>Anotimpuri după anotimpuri</i>	93
<i>Ziua cu numărul cinci sute</i>	96
<i>Fantoma populației filogermane</i>	96
Capitolul al optulea	98
<i>Același regim nou</i>	98
<i>Orașul împotriva doamnelor lui</i>	103
<i>Doliul doamnelor</i>	106
<i>Ziua 2000</i>	110
<i>Un timp după aceea. Ziua trei mii</i>	111

<i>Ziua cu numărul 3033</i>	113
<i>Ziua 3042.</i>	115
<i>Timp minus. Ziua 3029</i>	115
Capitolul al nouălea	116
Capitolul al zecelea	138
Capitolul al unsprezecelea	152
Capitolul al doisprezecelea	171
Capitolul al treisprezecelea	185